

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/26975,Miedzynarodowa-konferencja-naukowa-Kryzysy-systemu-komunistycznego-1953-1981-Wars.html>
02.03.2026, 01:38

Strona znajduje się w archiwum.

Międzynarodowa konferencja naukowa „Kryzysy systemu komunistycznego 1953-1981” - Warszawa, 20-21 października 2006 r.

06.07.2006

W dniach 20-21 października 2006 r. w Warszawie w salikonferencyjnej Biblioteki Uniwersyteckiej odbyła się międzynarodowa konferencjanaukowa zatytułowana „Kryzysy systemu komunistycznego 1953-1981”. Została ona zorganizowana w związku z przypadającą w tym roku 50. rocznicą wydarzeń 1956 roku w Polsce i na Węgrzech przez Instytut Pamięci Narodowej, Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytet Warszawski, Urząd Pełnomocnika Rządu Federalnego ds. Dokumentów Służby Bezpieczeństwa byłej NRD (Niemcy) i Fundację Badania Dyktatury SED (Niemcy). Celem konferencji było ukazanie wydarzeń 1956 r. w szerszej perspektywie innych kryzysów systemu komunistycznego poczynając od masowych protestów w NRD w 1953 r. a kończąc na kryzysie lat osiemdziesiątych w Polsce. Konferencja miała również na celu przedstawienie najnowszego stanu badań nad kryzysami systemu komunistycznego, wymianę doświadczeń i nawiązanie ścisłej współpracy między instytucjami i osobami zajmującymi się tą tematyką, jak również popularyzację wiedzy na ten temat weuropejskiej opinii publicznej. Obrady były prowadzone w języku polskim, niemieckim i angielskim.

W konferencji udział wzięło ponad 150 osób z kilkunastu państw europejskich, także USA, Chin i Australii.

Konferencję otworzył prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Janusz Kurtyka, w imieniu Uniwersytetu Warszawskiego wystąpił prof. dr hab. Wojciech Tygielski, prorektor UW, a w imieniu strony niemieckiej Hans Altendorf, dyrektor Urzędu Pełnomocnika Rządu Federalnego ds. Dokumentów Służby Bezpieczeństwa byłej NRD.

Pierwszy dzień konferencji poświęcony był przebiegowi powszechnego kryzysu systemu komunistycznego w 1956 roku. Ukazany on został nie tylko z perspektywy sowieckiej, ale także czechosłowackiej i chińskiej, przedstawiony został również wpływ tych wydarzeń na Koreę Północną. Umówione zostały ponadto małe znanie reakcje partii komunistycznych Francji i Włoch na wydarzenia w Polsce i na Węgrzech. Swoistym podsumowaniem była dyskusja panelowa, której uczestnicy próbowali odpowiedzieć na pytanie „Dlaczego system komunistyczny nie upadł w 1956 roku”. W dyskusji udział wzięli: prof. Charles Gati (USA, School of Advanced International Studies, Johns Hopkins University), James Hershberg (USA, Cold War International History Project), dr hab. Paweł Machcewicz (Polska, Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk), János Tischler (Węgry, Instytut Historii Rewolucji Węgierskiej 1956 roku) i dr Bernd Schäfer (Niemcy, Niemiecki Instytut Historyczny) – prowadzący.

W drugim dniu obrad przedstawione zostały referaty dotyczące głównych kryzysów systemu komunistycznego. Obok wydarzeń 1956 roku analizie poddane zostały także: powstanie ludowe w

NRD w roku 1953, wydarzenia Praskiej Wiosny roku 1968 czywreszcie polski kryzys lat 1980-1981. Referaty zgrupowane zostały w trzechsekcjach, poświęconych kolejno genezie zjawisk kryzysowych, reakcjom aparatu władzy i społeczeństw państw bloku sowieckiego oraz następstwom poszczególnych kryzysów systemu komunistycznego. Obrady zakończyła dyskusja panelowa zatytułowana „Kryzysy - osłabienie czy wzmocnienie systemu komunistycznego”. Udział w niej wzięli: Jan Adamec (Czechy), prof. Jerzy Eisler (Polska, Instytut Pamięci Narodowej), Dr Anthony Kemp-Welch (Wielka Brytania, University of East Anglia), prof. Christoph Klessmann (Niemcy, Universität Potsdam) i prof. Andrzej Paczkowski (Polska, Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk) - prowadzący.

Konferencji towarzyszyła projekcja filmów dokumentalnych pokazujących kryzysy 1956 r. w Polsce i na Węgrzech. Pokazane zostały dwa filmy: „Gorąca jesień Zimnej Wojny” (reż. Judit Kóthy i Judit Topits, Węgry 2006) i „W dzień targowy” (reż. Robert Kaczmarek, Polska 2006). Prezentowane były także fragmenty wystawy „PRL - tak daleko, tak blisko” przygotowanej przez Biuro Edukacji Publicznej IPN. Podczas konferencji wygłoszone zostały następujące referaty:

- dr Muriel Blaive (Francja, Francuskie Centrum Badań Społecznych, CEFRES), Czechosłowacja 1956 - zmrożona odwilż
- dr László Borhi (Węgry, Instytut Historii Węgierskiej Akademii Nauk), Rok 1956 w polityce światowej
- prof. Jane Curry (USA, Santa Clara University), Polskie elity wobec kryzysów systemu komunistycznego
- dr hab. Antoni Dudek (Polska, Instytut Pamięci Narodowej), Kryzys systemu komunistycznego w Polsce lat osiemdziesiątych
- dr Roger Engelmann (Niemcy, Urząd Pełnomocnika Rządu Federalnego ds. Dokumentów Służby Bezpieczeństwa byłej NRD), Kryzysy 1956 roku jako lekcja dla władz NRD
- dr Roger Engelmann (Niemcy, Urząd Pełnomocnika Rządu Federalnego ds. Dokumentów Służby Bezpieczeństwa byłej NRD), Skutki powstania ludowego w NRD w 1953 r. dla polityki bezpieczeństwa wewnętrznego SED (referat wygłoszony zamiast referatu dr. Ilko-Sascha Kowalczuka, który musiał zrezygnować z udziału w konferencji)
- PD dr Thomas Großbölting (Niemcy, Urząd Pełnomocnika Rządu Federalnego ds. Dokumentów Służby Bezpieczeństwa byłej NRD), Partie komunistyczne Francji i Włoch wobec kryzysu 1956 roku
- prof. Chen Jian (USA, Cornell University), Chiny wobec wydarzeń 1956 roku
- prof. Janusz Kaliński (Polska, Szkoła Główna Handlowa), Ekonomiczny aspekt kryzysów systemu komunistycznego w Polsce 1956-1980
- dr Łukasz Kamiński (Polska, Instytut Pamięci Narodowej), Władze PRL i społeczeństwo polskie wobec kryzysów 1953, 1956 i 1968 roku
- dr Michael Kubina (Niemcy, Freie Universität), NRD wobec Praskiej Wiosny i kryzysu w Polsce 1980/1981
- dr Andrei Lankov (Australia, Australian National University), Korea 1956 - klęska destalinizacji
- prof. Mihai Retegan (Rumunia, Uniwersytet w Bukareszcie), Rumunia wobec Praskiej Wiosny
- dr Aleksandr Stykalin (Rosja, Rosyjska Akademia Nauk, Instytut Sławistyki i Bałkanistyki), Rok 1956 - perspektywa sowiecka
- Attila Szakolczai (Węgry, Instytut Historii Rewolucji Węgierskiej 1956 roku), Geneza Rewolucji Węgierskiej 1956 roku
- dr Oldřich Tůma (Czechy, Instytut Historii Najnowszej, Akademia Nauk Republiki Czeskiej), Przyczyny reform Praskiej Wiosny

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Centrala

foto_261006_kry2_f.jpg

foto_261006_kry3_f.jpg

foto_261006_kry4_f.jpg